

הדלקת נרות	מוצאי שבת	רבנו תם
------------	-----------	---------

תל אביב	16:33	17:34	17:57
ירושלים	16:32	17:38	18:02
חיפה	16:30	17:31	17:54

שבת שלום ומבורך!

העלון טעון גניזה

הרה"ג דניאל זר שליט"א
ראש הישיבה והמוסדות

הבבא סאלי הקדוש

כל הגדולה של הבבא סאלי במופתיו בזכות גדלותו בתורה

להרגיש את הזולת

פרשת השבוע הנוכחי, מתעדת את הסיפור הנצחי העומד ביסוד קיומו של עם ישראל, הוא סיפור יציאת מצרים. לאחר השעבוד המייסר והמכות הקשות שהונחתו על פרעה, מתרחש הנס האלוקי הפלאי, מופת לדורות עולם, כשבעיצומו של יום יוצאים 600,000 יהודים ובני משפחותיהם, נגאלים מעבדות לחרות ומשעבוד לגאולה, בנס מופתי דרמטי וחסר תקדים.

זהו סיומה של גלות מצרים, אחרי 210 שנים תחת סורג ובריה של פרעה, יוצאים בני ישראל בראש מורם וברכוש גדול את מצרים, לא כנמלטים מהשבי אלא כנגאלים ויוצאים לחרות עולם. זו הגאולה הגדולה ביותר שחוהה עם אי פעם, ולכן סיפורו ממשיך לתפוס מקום מרכזי בחיינו עד ימינו אנו, מבטיח את קיומינו הנצחי וגאולתנו המובטחת.

דווקא לכן, עולה מיד השאלה: הרי לאורך כל התהליך, מתיאור השעבוד הקשה בפרך, מספרת התורה על צעקת בני ישראל. לאורך כל תקופת הגלות, משה רבינו מרבה להתפלל, והשאלה זועקת: הרי בני ישראל הובטחו לגאולה, גלות מצרים היתה מוגבלת בזמן, למה הוצרכו לכל כך הרבה תפילות? מדוע הפסוק מכתיר את תפילותיהם כמוביל לגאולתם?

ה'חפץ חיים' זצ"ל חושף תגלית דרמטית ומעוררת מחשבה: אף שהיתה הבטחה אלוקית מפורשת! למרות שזמן קץ הגלות הגיע! בני ישראל כבר היו אמורים להשתחרר ממצרים! אך אם לא היו מתפללים - לא היו יוצאים, למרות כל אלה! רק התפילה, צעקתם מעומק הלב, זעקתם העמוקה מתוך קושי השעבוד - רק זה מה שבפועל הוציא את בני ישראל ממצרים, רק בזכות התפילה נגאלו אבותינו ממצרים!

בכתובת סת"ם על הלכותיה המסובכות ואף כתב לעצמו ספר תורה והיה קורא בו שנים מקרא ואחד תרגום, גם היה מוהל מומחה. בהיותו בן עשרים וארבע בסך הכל כתבו לו גדולי הדור מכתבים בתוארים מפליגים בכל קנה מידה, "אספקלריה המאירה המנורה הטהורה! יחיד בדורו". תארים שכותבים על גדולי ישראל - והוא בן עשרים וארבע בלבד.

בהיותו בן שלושים ואחת עלה לארץ ישראל, הוא הלך להפגש עם הגאון הישיש רבי שלמה אלעזר אלפנדרי זצ"ל - הסבא קדישא! כל גדולי ישראל היו לפניו כקליפת השום, כל התורה היתה מונחת בפיו, ולא נשא פנים לאיש. יש גדולי עולם שנכנסו אליו ולא קיבלו ממנו שום שבח. אולם כשנכנס לפניו הבבא סאלי קם מלא קומתו! הבבא סאלי התיישב ודיברו ביניהם בענייני הלכה. **לסוף השיחה אמר לו אני רוצה ממך**

ברכה, הבבא סאלי סרב איך יכול להיות כדבר הזה, שאני יברך אותך?... הסבא קדישא אמר לו דע לך כי אין ברכה שמועילה כמו ברכה של ירא שמים, ככתוב "הנה כי כן יבורך גבר ירא ה'", אל תקרי יבורך אלא יברך. שברכותיו של ירא שמים מתקבלות בשמים, **ועתה בכל האזור אין ירא שמים כמוך!** הוא ניסה להקטין בערכו אבל זה לא עזר, ולבסוף הוא בירך אותו והסבא החזיר לו ברכות כפליים, בשפע ברכות. הסיפור עשה כנפיים בכל ירושלים וכולם באו להתברך ממנו. וכל זה היה בגיל שלושים ואחת! והסבא קדישא שהיה כבן 95 קם לפניו!

לא צריך להתפעל מהמופתים, להתפעל מגדלותו בתורה, לשאוף שהילדים שלי יהיו בתלמודי תורה, תלמידי חכמים, יהיו מחוברים גם הם לקדושה לתורה. כמו שאדם בא לחנות, הוא אורז סחורה בכמות ענקית, קושרים לו את הסחורה בחבל, הוא שואל כמה לשלם על החבל? כך, למי שעמל התורה, המופתים הם רק החבל, הם תוספת, בלי תורה אין חבל. יש להתפעל מהגדלות של הבבא סאלי בתורה, משמחת המצוות, מהפרישות ומשבירת התענוגות שלו. זכותו יגן עלינו!

מתוך דרשתו השבועית של הר"ג דניאל זר שליט"א
המתקיימת בכל יום רביעי בשעה 22:00 בישיבת אור דוד

שבוע התקיימה היולת הצדיק רבי ישראל אבוחצירא - הבבא סאלי הקדוש. כולם חושבים שהבבא סאלי היה רק צדיק וקדוש אבל צריך לדעת שהגדלות של הבבא סאלי בתורה אי אפשר לתאר, בכל חלקי התורה היו ידיו אמונה. אחיו הגדול כתב ספר קדוש 'פתח האוהל' על כל התורה, בדרך הפרד"ס, קשה להבין את עומק דבריו. והבבא סאלי כתב הסכמה להדפסת הספר, ישבו על ההסכמה שלו עשרה תלמידי חכמים ומצאו שם שלוש מאות מקורות מכל התורה כולה, שלוש מאות מקורות! זה מה שכתב בדרך אגב, ללא התאמצות והכנה, נבין איך כל התורה כולה היתה מונחת אצלו בקופסא, הכל בידיים שלו, והכל קנה ביגיעה עצומה.

היה בירושלים צדיק יסוד עולם, רבי רחמים זצ"ל, הייתי אצלו הרבה פעמים. יהודי צדיק סיפר לי עליו שראו אותו פעם הולך ברחוב והלכנו אחריו ללמוד מדרכיו, הוא רצה להתחמק מאיתנו לכן עלה לאחד הבניינים הישנים עם מדרגות ברזל עד הגג, עלינו אחריו - והנה אין אף אחד. זה היה רבי רחמים זצ"ל. וסיפר לי אז רבי רחמים, לפני ארבעים שנה, שכארבעים שנה קודם, דהיינו לפני כשמונים שנה היה הבבא סאלי אצלו בבית. [הבבא סאלי לא הלך לכל אחד, ויגיד עליו רעון] ואמר לי, הבבא סאלי לא רצה שיציע לו מיטה, הבבא סאלי לא רצה לשון על מיטה, הוא שכב על הרצפה ולמד כל הלילה, והנה השעה שתיים בלילה הבבא סאלי קורא לי ואומר, בוא נלך למקוה. שתיים בלילה, אין נפש חיה ברחוב, ובכל זאת **הבבא סאלי יוצא החוצה עם הצעיף על הפנים! איזו קדושה וטהרה!** על המזרן ולא על הרצפה, לומד כל הלילה וגם בשתיים בלילה גדרים זה גדרים! שומר על עינו מראות רע.

מאז ילדותו, כל דבר של קדושה וחסידות היה נוהג בעצמו הלכה למעשה עד שנעשה אצלו טבע שני! הוא היה מסתגר עם אחיו הגדול רבי דוד ה"ד, והיה יושב ועמל בתורה יומם ולילה, הוגה בה ושוקד על דלתותיה, עד שזכה לבקיאות עצומה בכל התורה, עד שנעשה לכלי מפואר, יחיד הדור בקדושה ויראת שמים. לצד גדלותו בתורה רכש גם יד בבדיקת הריאות,

רגע חושבים עמ' 4

פרשת השבוע עמ' 3

פינת ההלכה עמ' 3

סיפור לשבת עמ' 2

סיפור לשבת

הרב אשר קובלסקי

בגלל תפילה אחת פחות

זכיתי להשלים את מלאכתי באמונה ולהביא את החביות כתיקנן מהודרות בתכלית לשולחנו של רבי? מדוע על אף מאמצי הכנים ומסירותי המופלגת - בשניה האחרונה נכשלה המשימה והמסע כולו ירד לטמיון?! - שאל כשדמעות לחות זולגות מעיניו...

הבעל שם טוב נשא אליו את עיניו הקדושות, והשיב: 'בני יקירי, יגעת בכל נפשך, טרחת כה רבות, באמת השקעת כל מאמץ אפשרי, אך אולי כאן הבעיה... יותר מדי מאמצים ופעלתנות הושקעו בשמירת היין, ופחות מדי בתפילה נרגשת ותחנונים מהלב לשלומי של היין וכשרותו המוקפדת! התאמצת כה הרבה בכוחותיך, אך לא הקדשת מספיק כוחות לתפילה להצלחת שליחותך וליד השם שתסייע בעדך!'

אך מאמציך לא באמת ירדו לטמיון, המשיך הבעל שם טוב ועודדו, 'כדאי כל המסע והמאמץ כדי להפנים את המסר: ההשתדלות חשובה, המאמץ ראוי, אך העיקר הוא להתפלל, לצעוק ולבקש. כי רק כך - המאמצים יצליחו וישאו פרי!'

סיפור זה, המובא בספר 'בסוד עבדיך', בא ללמדנו: לפעמים אדם עושה כל מאמץ, משקיע הון עתק בהשקעה כלשהי, את ימיו וילדותו הוא מקריב למען חינוך ילדיו, ולוקח אינסוף תוספי תזונה להטבת בריאותו. כל זה טוב ויפה ומועיל ונחוץ - אם מתלווה לזה תפילה, אם לצד כל השתדלויותיו ומאמציו - הוא מוסיף ומתפלל שבורא עולם יעזור לו.

אך אף אם נגזר על האדם כי יצליח במעשיו, ואף אם יתאמץ וישתדל ככל יכולתו, ישנו תנאי מקדים להצלחה והוא התפילה, ההכרעה האמיתית תלויה בתפילה. רק בהקדשת מירב ומיטב תשומת הלב לתפילה מעומק הלב וזעקה עיקשת בכוונה ובהתלהבות להצלחת המאמצים, רק אז המאמץ יצליח ויביא את התוצאות הרצויות.

הבה ניקח את המסר הזה אל ליבנו, נשנן ונפנים אותו היטב. הבה נרבה להתפלל על הדברים החשובים לנו, נתפלל על הצלחתנו, על הלימודים שלנו, על הילדים, על הבריאות, על הפרנסה, על החיים - כי רק עם תפילה נרגשת ימלא ה' כל משאלות ליבנו לטובה ולברכה!

ההתרגשות העצומה וההצלחה המרשימה - הכל ירד לטמיון בין רגע...

'מה יש לך שם?' - זעק הקוזק למולו, 'מה אתה מבריה שם? וכי אינך יודע שחל איסור לייבא הנה שיכר מבחוץ? מה יש בחביות הללו?' - צווח הקוזק בחמת זעם. רבי דוד נתקף בפחד, אך ידע כי הרגעים הבאים קריטיים ביותר, והתעשת במהירות: 'אדוני היקר, חילה לי מלהמרות את הוראות החוק. חביות אלו של יין הן ולא של שיכר חלילה!' השיב רבי דוד כששפתיו רועדות...

אלא שהקוזק הרשע לא נרגע, וכהרף עין, לנגד עיניו הנהדמות של רבי דוד, קפץ מסוסו האביר וניתר ישר אל תוככי העגלה. 'אם כנים דבריך' - צחק מלא פיו, 'אבדוק אותך מיד!' - קבע. הוא שלף את חרבו מנדנה ופתח את פי החביות, הביט בין הצלול והריח ממנו מלוא ריאותיו, כשרבי דוד מביט בו באימה...

'באמת זה נראה יין' - אמר הקוזק בחיך מתרחב והוסיף, 'אך אבדוק זאת סופית' - אמר וטבל את אצבעו בין האיכות, פעם ועוד פעם, חבית אחרי חבית. 'נכון, אישר הקוזק, יין הוא זה ולא שיכר!' קבע שנית, ומיהר לקפוץ בחזרה לסוסו ולדרכו, מותיר את רבי דוד אבל וחפוי ראש, על יד החביות שהפכה ליין נסך...

דקות ארוכות עמד רבי דוד, המום ושבור לב. את הון יגיעתו ומירב מאמציו השקיע בין הזה, שייצא כשר ומהודר במיוחד. ועתה, שוד ושבר, ברגע האחרון, בעומדו כבר על יד רבו, אחרי חודשים של עבודה והשגחה צמודה, ברגע אחד ירד כל עמלו לטמיון והיין אינו ראוי לשימוש!

רגליו כשלו, פניו נפלו, מפיו נפלטה אנחה קולנית והוא פרץ בבכי מה לא היה צורך לתאר בפני הבעל שם טוב מה קרה, שכן הוא הביט וראה בעצמו... לא נותר לו לרבי דוד אלא לתאר את המאורעות הרבים שחלפו עליו, כיצד נסע, כמה טרח ויגע לאורך תהליך הייצור, כמה השגיח על החבית ושמר עליה כבבת עינו. הוא הוסיף לתאר את שמחתו והתרגשותו עם הגעתו למעז'בו', ועתה כבר מובן מדוע הוא כה שבור ומאוכזב מהפגישה הקצרה עם הקוזק הרשע, אשר נגע ביין ואסרו בשתייה...

'על מה נענשתי כך?' פרצה מפיו של רבי דוד זעקת שבר, 'בגין מה מגיע לי כזאת? למה לא

היה זה לפני קרוב לשלוש מאות שנה, באוקראינה הרחוקה. כבר שלושה ימים שהעגלה נוסעת, הסוסים דוהרים במרץ רב. הרה"ק רבי דוד ממיקוליבי זי"ע יושב בעגלה, משגיח בשבע עיניים על החביות שלצידו, דרוך וזהיר לפי החשבון, בעוד כמה ימים יכנסו לשערי העיר מעז'בו', ואז יגיע המסע לסיומו ושליחותו החשובה תגיע לקיצה, בהצלחה מרנינה ומשמחת במיוחד...

כבר כשהוטלה עליו השליחות, חש רבי דוד אחריות כבדה רובצת על כתפיו. ידוע ידע כי רבו הבעל שם טוב זי"ע מהדר מאוד בין העולה על שולחנו, ולכן כה נרגש כשהוטלה עליו המשימה החשובה, לנסוע לעיר טילנשט שבסרביה, לקנות שם אשכולות ענבים משובחים, לטפל בתהליך הסחיטה וההתססה ביקבים הטובים שבעיה, כל זאת, מתוך אחריות והשגחה מוקפדת על כשרות היין בכל שלבי ייצורו, לוודא שיהיה ראוי לעלות על שולחנו של הבעל שם טוב.

חודשים התעכב רבי דוד בדרכו. יראת רבו היתה עליו, ולפיכך השגיח היטב על היין בכל שלבי ייצורו. בעצמו פיקח על כל פרט בייצור היין ובשמירתו, מלווה בעיניים בוחנות את סחיטת הענבים וניקוח המיץ לחביות, בדרך להתסתות והפיכתו ליין. כשהיין המהודר היה מוכן, שב רבי דוד ועלה על העגלה, כשחביות היין המהודרות, שופרא דשופרא, עמו. עתה, בדרך חזרה, עודו עומד ומשגיח על החביות לכל ייפגעו או יישברו מטלטולי הדרך, הביצות הטובעניות והשלג הנוקש במרץ על גג העגלה.

לבסוף, הגיעה העגלה בשלום למעז'בו', ויתכן כי דמתה למרקדת בחוצות העיר ממש, משמחתו הגואה של רבי דוד. בסיפוק הביט אל השמים הפרושים ממעל, מודה בלבו לבורא עולם בהתרגשות יתירה על שהצליח לקיים את רצון רבו בצורה המיטיבת ביותר, ולהביא עד הנה את היין הכשר ממרחקים. הנה הוא כבר ניצב על מפתן חצרו של רבו, והבעל שם טוב יוצא לקראתו לקדמו בברכת 'ברוכים הבאים', מרוצה ושמח על היין המהודר שהגיע הנה ברוב עמל ויגיעה...

אלא שבאותו רגע ממש, התנער רבי דוד משמחתו בבעתה. מול העגלה התקרב קוזק גדל מידות, רכוב על סוס, ומבט נחוש וניצוץ של שנאה יוקד בעיניו. הקוזק חסם את הדרך לפני העגלה, ולבו של רבי דוד צנח בתוכו, שפתיו נקשו באימה ופחה. בשבריר שניה הבין, כי אם הקוזק יגע ביין היקר - באותו רגע תיפסל כשרות היין שיהפוך ליין נסך, וכל המאמץ הגדול, השליחות החשובה,

"אז מאמציך לא באמת ירדו לטמיון... כדאי כל המסע והמאמץ כדי להפנים את המסר..."

הרב רועי גנון

פינת ההלכה

ראש השנה לאילנות

השבוע חל חודש שבט ואף שאין לנו חגים בחודש זה מ"מ חל בו ט"ו בשבט שיום זה הוא ראש השנה לאילנות, ולכן נבאר מה הוא ראש השנה לאילנות.

המשנה במסכת ראש השנה אומרת שיש ארבעה ראשי שנה במשך השנה:

1. אחד בניסן- ראש השנה לסדר החגים בשנה, ולמנין שנות המלכים של מלכי ישראל.
 2. אחד באלול- ראש השנה לענין מעשר בהמה, שיש מצוה להפריש אחד מכל עשר בהמות שנולדו לאדם ולהקריב אותה לבית המקדש, ובתאריך א' באלול זה יום ראש השנה למעשר בהמה ובהמות שנולדו אחר א' באלול אינם נחשבות ממנין השנה הקודמת ואי אפשר להפריש מהם על הבהמות שנולדו לפני א' באלול וכן להיפך (יש דעות במשנה שסוברים שב-א' בתשרי זה ראש השנה למעשר בהמה).
 3. אחד בתשרי- ראש השנה לכל העולם כולו מי יחיה ומי ימות, פרנסה זיווג וכו' וכן מה יקרה כל השנה כולה.
- ועוד ב-א' בתשרי זה ראש השנה לענין שמיטה ויובלות, והיינו שכל שבע שנים יש שמיטה ואסור לעבוד בקרקע ואחר שעברו שבע שמיטות בשנת החמישים היא שנת יובל ואת מנין השמיטות והיובלות אנחנו מתחילים למנות ב-א' בתשרי.
- ועוד מ-א' בתשרי מונים את שנות האילן לענין ערלה, והיינו שאסור לאכול פירות של עץ חדש שנטעו אותו שלוש שנים בגלל איסור ערלה.

ועוד מ-א' בתשרי מתחילים שנות המעשר לענין תבואה וירקות, והיינו שהרי בשמיטה יש שבע שנים ובשנים א' ב' ד' ה' של השמיטה מפרישים מעשר שני ובשנים ג' ו' של השמיטה מפרישים מעשר עני ובתאריך א' בתשרי זה ראש השנה למעשר הירקות והתבואה, וירקות שגדלו אחר א' בתשרי אי אפשר להפריש מהם על הירקות שגדלו לפני א' בתשרי וכן להיפך.

4. חמישה עשר בשבט (ט"ו בשבט) - ראש השנה לאילנות לענין מעשר וכמו שביארנו אצל ירקות כך גם הדין אצל אילנות שפירות שגדלו עד שליש לפני ט"ו בשבט הם לשייכים לשנה אחת ופירות שגדלו מעל שליש בט"ו בשבט הם לשייכים לשנה הבאה ואי אפשר להפריש אחד על השני.

הטעם שבט"ו בשבט קבעו חכמים שהוא ראש השנה לאילנות כיוון שבתקופה זו רוב הגשמים ירדו ורוב פירות הארץ מתחילים לבלבב והוא חג של התעוררות ופריחה של האילנות והצמחים, וזה יום שמתחדש בו כוח האדמה להוציא פירותיה ולהראות את שבהה של ארץ ישראל שנאמר עליה "ארץ חיטה ושעורה וגפן תאנה ורימון ארץ זית שמן ודבש" (דברים פ' פסוק ה'), ויום שאדמת ארץ ישראל מתחדשת להוציא את טוב פירותיה יום של שמחה לעם ישראל שאוהב ונוחל את ארצו.

א. לזכרון של יום ט"ו בשבט שהוא ראש השנה לאילנות נוהגים לאכול את פירות האילן ובפרט את פירות שבעת המינים ונוהגים גם להדר ולקחת פרי חדש כדי לברך עליו ברכת "שהחיינו", ויש שנוהגים לערוך שולחן עם פירות שבעת המינים ולומדים משנה או זוהר שמדבר בענין הפרי ואחר כך אוכלים אותו.

ב. אכילת הפירות ביום ט"ו בשבט היא מעין שבח לה' יתברך אשר ברא בעולמו אילנות טובות כדי שיוכלו בני אדם ליהנות מהם, ויום זה שמסמן את השגשוג של האדמה הוא יום חשבון נפש לאדם שיתבונן על מצבו הרוחני ועליו להיות כמו האילנות שהולכים וגדלים כך הוא צריך לדאוג שיהיה במצב תמידי של עלייה ושגשוג ברוחניות וכמו שנאמר "כי האדם עץ השדה" (דברים פ' פסוק ט').

ג. כתוב בספר התודעה בשם ספר בני יששכר "שקבלנו מאבותינו להתפלל בט"ו בשבט על אתרוג כשר ויפה ומהודר שה' יתברך יזמין לו לצורך חג סוכות, כי ביום זה עולה השרף באילנות והוא כפי הזכות של כל אחד מישראל, ולכן מה טוב ומה נעים שיתפלל האדם ביום זה ראשית יסוד הצמיחה שיזמין לו ה' יתברך את פרי העץ הדר (אתרוג) ותפילתו תעשה פירות".

ד. יום ט"ו בשבט אסור להתענות בו, ואין אומרים תחנון ונפילת אפים בשחרית וגם לא אומרים אחר תפילת שמונה עשרה מזמור "יענך ה' ביום צרה", וגם לא אומרים מזמור "תפילה לדוד" שנמצא אחר ובא לציון, וגם בתפילת מנחה אין אומרים תחנון ונפילת אפים, וכן במנחה של לפני ט"ו בשבט (היינו מנחה של יום י"ד בשבט).

פרשת שבוע

הרב משה דיין

זריזות בעשיית המצוות

כהכנה ליציאת מצרים נצטוו בני ישראל לעשות 'קרבן פסח' ובאותו ענין נאמר כמה פרטי דינים על מצוות חג פסח. אחד הדברים שניצטוו שם "ושמרתם את המצות" מכאן למדו חז"ל שצריך להזהר ולהזדרז בעת עשיית המצוה שלא תבוא לידי חיומו.

רש"י מביא לימוד נוסף: רבי יאשיה אומר, אל תהי קורא את המצוות אלא את המצוות, כדרך שאין מחמיצין את המצה כך אין מחמיצין את המצווה אלא אם באה לידך עשה אותה מיד. ע"כ. ויש לברר מה ההשוואה בין הזריזות הנחוצה בעשיית המצוות בהן קיים חשש של חיומו העלול לגרום בעקבותיו חשש של איסור באכילת המצה, לבין הזריזות הנדרשת בעשיית המצוות ואיסור החמצת זמנו. הלא בפשטות מלבד הדמיון החזותי בין המילה 'מצות' לבין המילה 'מצוות' אין כל שייכות ביניהם.

בספר 'מקדש הלוי' מבאר כי עומק גדול לימדונו חז"ל בדרשה זו. שכן הם ביקשו להבהיר לנו שכאשר אנו דוחים ומחמיצים את המצוות, אין כאן רק איחור בקיום חובתנו. אלא שעלול הדבר לשנות באופן מהותי את כל טיבה של המצוה מן הקצה אל הקצה. כשם שאדם המשתהה באפיית המצות עלול לגלות שבמקום שתהיה בידו מצוה בה יכול הוא לקיים את מצוות בוראו, יש בידו חמץ אשר איסור גמור יש באכילתו ואף חייבים עליו כרת, כך גם האדם המשתהה בקיום המצוה עלול לגלות כי לפעמים במקום מצוה יש כאן עבירה. והיינו שעצם מהותה של המצוה משתנה ולא רק פרט מפרטי קיומה.

ישנם כמה דוגמאות בהן שכיח במיוחד השיהוי והעיכוב שהוא מפסיד את המצוה. 'מצוות התפילה' לכל תפילה יש את ה'לכתחילה' ויש את ה'בדיעבד'. יש 'תפילה שלימה' מתחילה עד הסוף, ויש את 'הדילוגים'. אף שנראה שזה לא כך נורא קצת לאחרי, אבל כשנתבונן בדברי חז"ל נראה שההבדל ביניהם הוא תהומי.

והנה לפנינו דברי הגמ' (ראש השנה דף יח ע"א) היה רבי מאיר אומר שנים שעלו למטה וחולין שוה.. זה ירד וזה לא ירד. ומפני מה זה ירד וזה לא ירד? זה התפלל ונענה, וזה התפלל ולא נענה. מפני מה זה נענה, וזה לא נענה? זה התפלל תפלה שלימה נענה, וזה לא התפלל תפלה שלימה לא נענה. ע"כ.

דוגמא נוספת: לענין 'קבלת שבת' והדלקת נרות בזמן, הרי לפעמים בזמן קצר אדם יכול להפסיד את מצות 'תוספת שבת', ולהכנס אפילו לספק חילול שבת, או לחילול שבת גמור, אם לא יתבונן ויכין את עצמו בזמן הראוי לשבת. ואז תהפך התפילה מ'מצוה' ל'עבירה'.

(ובדרך הדרוש ניתן להוסיף בין האותיות 'חמץ' ל'מצוה' יש רק קו קטן שמשנה את ה' ועושה אותה ח'. ומה נעשה ה'הבדל' התומי שמבדיל בין חמץ שעונש האוכלו בכרת לבין ה'מצוה' שמקיימים על ידה את מצוות היום. ללמדנו כי ה'הבדל' קל כקוצו של יו"ד הוא המבדיל בין פסגת המעלה לתכלית החסרון).

ציורים ואיטלקית

הצייר עצמו חשב שהציור אמיתי. הפלא הגדול אצל בורא העולם, שהוא צר צורה ומטיל בה רוח ונשמה, והצורה הזו קונה לעצמה שביטה ועצמאות והאדם בטוח שהציור כל כך אמיתי, ואם חלילה משהו לא הולך לפי תוכניותיו, הוא כועס, מתאכזר או מתרעם. כמובן, שאם הכל כשורה אין טווס המצליח לנפח את חזהו כאדם זה.

הציור עצמו חושב שהוא אמיתי. אין צייר כאלוקינו - המצליח לצייר ציור כה מוצלח שהציור, (יצור אותיות ציור), משוכנע שהוא חי ובוועט. והציור הקוסמי אף הוא כה אמיתי - המצליח למכור לנו שהחוקים הפיזיים הם הם השולטים. אם תעבוד, יהיה לך מה לאכול, ואם לא - תמות ברעב. אם תצבור ממון ונכסים - תהיה מסודר בחיים, ואם לא - חלילה להיפך.

נותנת לנו התורה במצוותיה שיעור חשוב, כשם שאין האדם אחראי לזריחת השמש, לחמצן באוויר, לגשם היורד, כך גם כל צרכיו ומזונותיו ממנו הוא, ועל האדם מוטל בסך הכל לעשות ה-ש-ת-ד-ל-ו-ת.

מספרים על אדם מוכשר ביותר, פורה רעיונות ובעל המצאות רבות כרימון, אבל המזל - רחוק ממנו כרחוק מזרח ממערב. כל אשר נגע בו כשל וקרס.

ויתמה האיש על לבו - השופט כל הארץ לא יעשה משפט? איפה הצדק שהוא, שראשו מלא וגדוש, כיסו מרוקן, ואחרים ללא כל כישורים, רואים ברכה בעמלם?

בצר לו פנה לאדמו"ר מקוצק צ"ל ותמיהתו בפיו. הביט בו האדמו"ר וענה לו: מה לך לתמוה, הלא כבר אמר שלמה המלך החכם מכל אדם, כי "לא לחכמים לחם" (קהלת ט).

"ידעתי גם ידעתי", השיב מינייה וביה האיש. "אולם, זה העניין מתמיה במוחי. מדוע נענשים החכמים שלא יזכו לפרנסה?"

הסביר האדמו"ר את דבריו בטיב טעם. "חלילה לחשוב שהאיש החכם נענש על חכמתו, אלא יש כאלו שבטוחים בחכמתם ולהם אומר הקב"ה: אם אתה כזה חכם - תסתדר לבדך..."

בפעם הבא שנדמין שציורנו משהו טוב בזכות ה'איטלקית' שלנו, לפחות נשתדל להודות ליוצר. הצייר האמיתי.

שני צעירים ישראליים שלא ידעו מילה באיטלקית, נסעו לאיטליה ונכנסו למסעדה. שאל האחד את חברו: "איך נזמין אוכל בלי לדעת את השפה המקומית?", ענה לו חברו בישראלית מצויה: "סמוך עלי".

קרא החבר למלצר וביקש: "מלצריקו, תביא לי מרזיקו". המלצר חזר עד מהרה ובידו מרק מהביל לשניים. החבר ראה כי טוב והמשיך: "מלצריקו, תביא לנו שניצליקו". גם הפעם המלצר הבין והבקשה התמלאה. ובשלישית ביקש הבחור: "מלצריקו, תביא לי חשבוניקו".

כשהגיע המלצר עם החשבון, שאל הישראלי את חברו: "נו, מה דעתך על האיטלקית שלי?" התערב המלצר ופנה אליו ואמר לו: "יש לך מזל שאני ישראליקו, אחרת היית נשאר רעביקו".

פעמים רבות מדאי אנו שוכחים את מגבלות הכוח!!

ולכן, כתב הרמב"ן בסוף פרשתנו את דבריו המפורסמים: "יסוד התורה כלה, שאין לאדם חלק בתורת משה רבינו עד שנאמין בכל דברינו ומקרינו שכלם נסים אין בהם טבע ומנהגו של עולם".

הגמרא המפורסמת במסכת מגילה מגדירה את הבורא כצייר הטוב בעולם. ובלשון חכמינו "אין צייר כאלוקינו" - ואכן, בכל מקום שנועף מבטינו נראה את יופי הציור, הן בבני האדם, הן בבעלי החיים ובכל העולם כולו.

נעמיק מעט יותר.

מעשה שהיה בירושלים בצייר מומחה שהוזמן ליצור יצירות אומנות עם מסר יהודי על קירות אחד מבתי הכנסת. במהלך עבודתו סיים הצייר לצייר בימה לספר התורה מלאכת מחשבת, ומשסיים את נגיעות המכחול האחרונות מתח את גוו, הזדקף בהנאה והלך להכין לעצמו כוס קפה.

משחזר עם כוס הקפה, הבחין ממרחק בפגם קל בציור. ניגש במהרה לתקן את הליקוי והניח את כוס הקפה על... הבימה המצויירת. הכוס התנפצה לרסיסים - - -

הרב יהודה שמעוני מנדי שיעור בשיבת אור דוד למנוון הרצאות הרב כנסו לאתרנו: Rabenu.com

יש ערב אחד בשבוע שאסור לכם לפספס

הצטרפו לאלפי צופים המגיעים מכל קצוות הארץ והתחברו לנקודות החשובות ביותר בחייכם שיעור המוסר הגדול בתבל

מפי הקול חוצב הלהבות הרב דניאל זר שליט"א

בכל יום רביעי בשעה 22:00 שיבת אור דוד רח' המכבים 108 בני ברק

רב מקדים הרב יורם סרי שליט"א אב"ד מודיעין עלית בשעה 21:15 שליט"א